

● Socialisme liberal

per José Zaragoza

Secretari d'Organització i Finances del PSC

Des de fa més de 15 anys, després de la caiguda del mur de Berlín, es parla de forma regular de la crisi del socialisme democràtic i de la necessària renovació del seu discurs. Aquesta suposada crisi, però, no obeeix a altra cosa que a una crisi d'una determinada manera d'entendre el socialisme. Aquest socialisme en crisi és el que encara avui beu directa o indirectament de les fonts del marxisme i segueix pensant que l'estatisme i la intervenció dels poders públics són la solució a tots els problemes de la societat. La incapacitat del socialisme francès per trobar un discurs coherent amb la seva pràctica política, n'és l'exemple més revelador.

Existeix, però, una altra corrent de pensament que no només s'ha adaptat millor als canvis de les darreres dècades, sinó que té una llarga tradició que es remunta als anys 30 del segle XX: el socialisme liberal.

El socialisme liberal es va començar a teoritzar com a sistema integrador dels ideals de llibertat i justícia per part d'un socialista italià que, després d'haver-se significat com un dels líders amb més futur de l'esquerra italiana, fou assassinat per Mussolini l'any 1937: Carlo Rosselli.

Rosselli, ja l'any 1930, afirmava que el socialisme és la filosofia de la llibertat i pronosticava que un dia el terme liberal seria utilitzat "amb orgullosa consciència" pels socialistes. Per a ell el socialisme no era altra cosa que el desenvolupament lògic, portat a conseqüències extremes, del principi de llibertat. És a dir, un liberalisme "en acció", dirigit a assolir les màximes

cotes de llibertat per al màxim nombre de ciutadans, basant-se no només en noves lleis, sinó en la transformació real de les estructures socials.

Per al pensador italià els socialistes no han de tenir la il·lusió de posseir el secret del futur ni creure's els dipositaris de la veritat última en matèria social. Han de ser relativistes, però d'un relativisme que impulsa l'acció i creu en la força de la voluntat humana com a motor de la història. Una voluntat basada en la cultura del treball.

Carlo Rosselli, en el seu intent de definir un socialisme liberal, no renunciava a cap dels seus principis però els va passar tots pel sedàs de la realitat. I és aquest realisme que el fa actual: més de 70 anys després, no només ens segueix generant preguntes pertinents sinó que ens indica una actitud a prendre en relació al món i a la societat. Una actitud realista, que no eludeix cap de les contradiccions generades per la doctrina socialista tradicional i que el va portar a defensar posicions anti-ideològiques i anti-laiques. Posicions que el van fer renunciar, fins i tot, a la vella idea internacionalista per acceptar que els socialistes han d'assumir plenament la identitat nacional com a pròpia i no renunciar a construir un projecte nacional per al seu país.

Aquestes actituds van fer que s'apropés al laborisme britànic, que sempre ha estat amatent als problemes concrets i ha intentat evitar lluites ideològiques, des dels temps de Clement Atlee i Ernest Bevin, fins a Gordon Brown.

De fet, encara avui, i davant la desorientació del socialisme francès i de la socialdemocràcia alemanya, el laborisme britànic segueix sent una referència del socialisme liberal. Un socialisme que es reinventa i busca solucions innovadores als nous problemes. Un socialisme pensat per a governar i per a guanyar la batalla de les idees.

Una batalla que avui, com assenyala Anthony Giddens, s'ha de guanyar en el terreny dels valors defensant un igualitarisme que vagi de la mà de la responsabilitat individual, i de l'ambició per a prosperar, com a única via per a promoure de forma eficaç la mobilitat social. Un igualitarisme basat en la voluntat d'oferir permanentment noves oportunitats per a tothom, fins al punt de crear una veritable "societat de les oportunitats", i que reivindica la necessitat d'enfortir els vincles de solidaritat social per a mantenir la cohesió.

Els socialistes catalans també pensem que avui cal guanyar la batalla d'idees a casa nostra. I per fer-ho ens proposem no només recuperar els valors que ens identifiquen com a partit i que singularitzen el nostre projecte -els valors de la llibertat, la igualtat, i la justícia- sinó reivindicar la tradició del socialisme liberal.

Per totes aquestes raons, Carlo Rosselli és encara avui una font d'inspiració i de reflexió per als socialistes catalans. En un moment en què cal recuperar la preeminència de la cultura del treball en la nostra societat i la importància de la responsabilitat individual en la vida col·lectiva, el socialisme liberal és la síntesi necessària entre socialisme i liberalisme, una síntesi indispensable per a governar societats complexes que funcionen en el marc d'economies de mercat avançades.

Article publicat en castellà a *La Vanguardia* el dia 25 de novembre de 2007